

PROSVEȚTA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

čas je vsek dan razen v
dolj in praznikov.

Entered as second-class matter January 22, 1918, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Subscription \$5.00
Yearly.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

ELAVCI, KI STE BREZ
DELA, BODITE PREVIJONI!

ZORAJTE BE NA VABILA,
KI OBETAJE DELAVEC
DELO.

Kaliforniji ne primanjkujejo
stavbniški delavci.

Chicago, Ill. — Zidarji, ometači in drugi stavbniški delavci se skupaj pred vabilom, ki vabi stavbniške delavce v San Bernardino pod pretezo, da tam primanjkujejo stavbniški delavci. Vabila, ki so bila poslana v razna mesta in raznemu stavbniške delavcev v Kalifornijo, ne pomenijo drugega, kot da dobe tisti delaveci delo, ki morajo delati za nižjo mezzo, kot je določena mezdna lestevica organizacije stavbniškega delavstva. V New York so došla poročila, da W. D. Anderson kompanija v San Bernardino v Kaliforniji posluje od pet do deset tisoč zidarjev, ometačev, tesarskih delavcev itd., da bodo delali na stavbniški letnini zimo.

Tovarjava je dal preiskati William J. Bowen, predsednik organizacije zidarjev in ometačev. Poselil je zastopnika organizacije v San Bernardino, Cal., da se na tem prepridi, koliko je resnice v izjavi. Ta zastopnik je sporočil, da ne potrebujejo stavbniških delavcev in W. D. Anderson kompanija je odklonila vsako odgovornost za pismo, ki vabi stavbniške delavce v Kalifornijo.

Nadaljnja preiskava je dogname, da je W. D. Anderson, stavbniški podjetnik, razposial pisma. Končno je priznal, da je pisma pospel in da je bil upravičen tega, ker je unijiska mezdna lestevica previsoka. McNabb, župan v San Bernardino, in John H. Brown, predsednik Delavsko-sveti v San Bernardino, sta napisala, da zdaj ni dela v Kaliforniji za delavce, ki prihajajo od zunaj.

Mednarodna organizacija zidarjev in ometačev je obvestila svoje podružnice križem Združenih držav, da ni dela v Kaliforniji, obenem se je obrnila na delavski departement, da uvede preiskavo o tej zadevi.

POIZKUŠENO HUODEDELSTVO.

Šest bolniških strežnic otrovanih.

Chicago, Ill. — Šest bolniških strežnic leži otrovanih v bolnišči, poznani pod imenom West End, ker so povzile par zatrupljenih bonbončkov.

Bolniška strežnica Helen Rosenfeld je prejela zjutraj škatilo tokoladnih bonbončkov, ki so bili domačega izdelka. Po končanem kusu je odprla škatilo in dala en bonbonček v usta. Dejala je, da je eden okus, ko je drugi bolniški strežnici izročila škatilo. Pet bolniških strežnic je vzelio bonbončke in škatilo, Rosenfeldova je pa ugriznila v drugi bonbonček, ki jo je prišlo slabo. Drugi bolniški strežnice, ki so hotele še vzetи po par bonbončkov, so hitro umaknile roke. Pa tudi drugih pet bolniških strežnic je naškral občutilo znamenja otrovanja. Obedovalnica je bila hitro spremnjena v bolniško sobo. Zdravniki so prihitali in s želodčimi sesalkami izsesali želodec.

Zdravniki so kasneje pronašli, da je bil bonbončkom primešan ciankal, najhujši strup. Poleg je bila primešana tudi paprika.

Stvar se je takoj naznana počasi upravljiv in počasi uradniku zdaj skušajo izslediti pošiljalca otrovanih bonbončkov.

Vladna kriza v Nemčiji.

Berlin, 19. okt. — Predsednik Ebert je včeraj konfiriiral z voditelji raznih strank in jim priporočal, da obdrže koalicijo in Wirtha na celu vlade. Vas znamenja pa kažejo, da bo vlada reorganizirana. Borza je zopet zaprta za teden, ko je vrednost marke večji padla na 190 na dolar.

BREZPOSELNI BIVŠI VOJAKI
NE BODO STAVKOKAZILII,
PRAVI LEDOUX.

Washington, D. C. — Urbain Ledoux, vodja brezposelnih dosluženih vojakov, je dejal v torek, da brezposeci ne bodo stavkokazili v slučaju stavke na železnicah. "Naša armada brezposelnih delavev je organizirana proti stavkokastvu", je rekel Ledoux, ko so mu namignili, da bodo družbe iskale stavkokazov med dosluženimi vojaki, ki so brez dela.

SENAT JE SPREJEL
MIROVNO POGODOBO.

SKORAJ TRI LETA SO MINILA
OD SKLENJENEGA PRE-
MIRJA.

Oddanih je bilo več glasov, kot je bilo treba.

Washington, D. C. — Senat je odobril mirovno pogodbo z Nemčijo, Avstrijo in Ogrsko. Z odobrenjem mirovne pogodbe je končana vojna s centralnimi evropskimi silami. Za nemško pogodbo je bilo oddanih 66 glasov, proti pa dvajset. Osem glasov več, kot je bilo treba za dvetretjinsko večino. Mirovna pogodba z Avstrijo je bila odobrena v istem razmerju glasov. Za mirovno pogodbo z Ogrsko je bilo oddanih 66 glasov, proti pa sedemnajst.

Mir z Nemčijo postane fakt, ko se izmenjajo odobrenja pogodbe. Nemški državni zbor je že ratificiral pogodbo. Mir z Avstrijo in Ogrsko se pa ravno tako hitro upostavlja.

Stirinajst demokratov je glasovalo za odobritev mirovne pogodbe.

Glasovanje se je vrnilo po imenu.

Za mirovno predlogo, republikanci:

Ball,	Hale,	Norbeck,
Brundagee,	Harrelid,	Oddie,
Burnett,	Johnson,	Page,
Calder,	Kelllogg,	Penrose,
Cameron,	Kenyon,	Poindexter,
Casper,	Keyes,	Shortridge,
Colt,	Lemont,	Smoot,
Cummins,	Lodge,	Spencer,
Curtis,	McCormick,	Sterling,
Dillingham,	McCumber,	Stephens,
Do Pont,	McKinley,	Townsend,
Edge,	McNary,	Wadsworth,
Eirkina,	Miller,	Warren,
Ernest,	Nelson,	Watson,
Fernand,	New,	(Ind.),
Frances,	Newberry,	Weller,
Fringhuy-	Nicholson,	Willis.
Gooding,		Skupaj 62.

Za mirovno pogodbo, demokrati:

Ashurst,	Kendrick,	Shields,
Broadhurst,	Myers,	Underwood,
Cameron,	Owen,	Trammell,
Casper,	Pomerene,	Walsh
Gerry,	Ransdell,	(Mass.)
		Skupaj 14.

Proti mirovni predlogi, republikanci:

Borah,	La Follette,	Skupaj 2.

Proti predlogu, demokrati:

Caraway,	Kings,	Walsh
Culberson,	Overman,	(Mont.)
Glass,	McKellar,	Watson
Harris,	Pittman,	(Ga.)
Harrison,	Rose,	Williams
Heflin,	Sheppard,	
Jones	Simmons,	
(N. M.)	Stanley,	
		Skupaj 18.

Senat je dodal dve rezolucije, ki ju je priprao odsek za zunajne zadeve.

En dodatek daje kongresu moč, da nadzoruje ameriško udeležbo v odškodninski komisiji po verusaliski mirovni pogodbi. Predno uprava lahko imenuje ameriškega zastopnika v odškodninskem komisiju, bo moral kongres sprejeti zakon, ki odobri imenovanje in imenovanje bo moral potrditi se.

Drugi pridržek ima namen prečeti, da Nemčija ne uide platični odškodninski zahteve, ki se jih mogoče predloži in so nastale, ker je bil potopljen parnik "Lukšitana."

Senator Reed je predlagal, da se Združene države ne vtikajo v evropske zadeve. Njegov predlog je bil odklonjen s 70 glasovi proti sedmim.

VРЕМЕ.

Chicago in okolina: V petek je bilo v mrzlo. Severozapadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 59, najnižja 53. Suhine izide ob 7:08, zaledi ob 6:03.

STAVKA PRISTANIŠČNIH
DELAVEV ŠE NI KONČANA.

PODJEVTNIKI SO ODKLONILI
NIJH ZAHTEV.

Pogoda poteče s prvim novembrom.

New York, N. Y. — Okoli enajst tisoč razvojalcov mleka, šeferjev in hlevskih delavcev se pripravlja na stavko, ker so podjetniki odklonili njih zahtevo. Stavka se razširi po New Yorku in bližnjih mestih v New Jerseyju. Delavci so organizirani v Mednarodni bratovščini voznikov. Organizacija zahteva povrašjanje mesečne in nekatere spremembe v delovnih razmerah. Storila je vse, kar je bilo v njeni moči, da se spor izvršava s pogajanjem, toda podjetniška organizacija New York Milk Conference Board je pogajanja na kratko odklonila.

Pogoda poteče prvega novembra in odborniki delavskih organizacij menijo, da se podjetniki pripravljajo za izpor. J. Elkin Nathan, tajnik podjetniške organizacije, je bil nekaj časa zunaj mesta in odborniki delavskih organizacij sklepajo iz tega, da je napravil aranžma za nabiranje stavkokavezov. Če bi podjetniki ne mislili na izpor, bi ne bili kar na kratko odklonili vsa pogajanja. Veliki delavci je bili deli in podjetniki misljili, da zanje prisel ugoden čas, da poizkusijo razbiti delavsko organizacijo. Samo sebi se razume, da bodo imeli podporo od korumpiranega veličniškega časopisa.

So pa še druga znamenja, ki govore za izpor. Delavcem je bilo objavljeno, da se bodo obdržali konference na raznovesno sporočilo. Ker pa dozdaj niso bile obdržane take konference, so znamenja tukaj, da se podjetniki pripravljajo za izpor, in da so prve obljube imale namen razibati delavce v spanje, da bi bili toliko bolj presenečeni od ispora.

VELIKA ČEVLJARSKA STAVKA NA POTU.

Operatorji viljujejo odprto delavniško.

New York, N. Y. — Svet sedmih čevljarskih unij Amerike v Brooklynu se pripravlja na težak boj proti čevljarskim tovarnjam, ki hočejo vpeljati s 1. novembrom precepljanje znižanja mesečne in v splošnem poslabšati delovne pogoje. Kakor je izjavil McCarthy, tajnik čevljarskih unij, se pripravljajo podjetniki, da bi vpeljali v celi deli odprtje delavnic v čevljarski industriji. Tvrda Siegmund in Cohen je v ta namen že izprla delavce in unija, v kateri so organizirani večjidel vsi večji čevljari, ki napovedala stavko. Če je kje še kak neorganizirani delavci, ga pa njeni delavci nagovarjajo in še propagando med vsemi čevljari, da pristopijo k uniji. Tom Kelly, predsednik čevljarske unije, je izjavil, ako se čevljari vsi ne združijo in takoj nastopi splošnega boja, bodo podjetniki vpeljali take razmere, ki so bile pred dvajsetimi leti ali pa še slabeje. Velika napetost med delavci in operatorji ima tudi vse znake, da bo v kratkem času kadar ima zvezna vlada pravico tiskati in deliti ustavo Združenih držav.

SILA KOLA LOMI.

New York, N. Y. — Dva mjeseca sta pri dnevu ob prisotnosti ljudi pobijala še izložbenega okna zlatinarja Fabseza in vrezala dijamantni pristan za \$800. Hotel sta uteči, a ljudje so ju takoj prijeli. To nista bila močne dva navadna tatova, kakršnih je v sedanjih časih nebroj po večjih mestih, temveč dva dobra dečka, kakor se je ivedelo. Rekla sta, da sta bila dolgo časa brez službe, stradal sta, a ko nista mogla več prenati velike sile lakovite, sta se lotila tega dejanja.

SODNIJSKA PREPOVED
PROTI BANKI SEVERNE
DAKKOTE.

Jamestown, North Dakota. — Sovražniki farmarske vlade v Severni Dakoti so na delu noč in dan. Zdaj so dosegli, da je sodnik Coffey izdal "indunkšen," ki zabranjuje govorju in drugim uradnikom sprejemati javne in privatne vloge za državno banko. Sodnitska prepoved je priselila nekaj dni po naznanilu uradnikov banke, da so bili razprodani državni bondi v skupni vsovi \$6,100,000.

POLITIČNA JETNICA SE
NE PUSTI DEPORTIRATI.

Mlada deklica, ki je bila obsojena na 15 let ječe po vojnem kaznu, pravi, da ni saslušila nobene kazni.

PRISTRANSKA OSODBA.

New York, N. Y. — (Federated Press) — Mollie Steimer, mlada deklica, ki je bila pred dvema letoma obsojena na petnajst let ječe saeno z tremi moškimi zaradi razdeljevanja letakov, ki so vsebovali protest proti militaristični intervenciji v Rusiji, dela velike skupine zveznih oblasti. Justični tajnik Daugherty je par dnevi obvestil njenega odvetnika, da je Mollie lahko izpuščena iz zapora pod pogojem, da se ne zavede nikakršne krivide in v slednjem ne zavrsti nobene kazni.

V zadnjem februarju je predsednik Wilson skršal zaporno kazeno vsem štirim obsojenecem na dve leti in določil, da se po prestandi kazni deportirajo iz Združenih držav. Po tem odloku ima Mollie še sedeti do decembra 1922.

Proces proti tej deklici je bil najsravnitejše pogajenje ameriških svobodščin kar jih pozna zgodovina. Pri obravnavi pred sodnikom Claytonom se je Mollie protivila raznim običajnim, smehnim navadam in pravilom kot npr. vstajjanju, ko stopi sodnik v dvorano. V slednjem je bilo stopilo božanstvo. V slednjem je moral prečeti nebroj šikov. Zagovorniki obtožencev so poklicali za pričelo znanega polkovnika Raymonda Robinsa, ki je bil v Sovjetski Rusiji ob času boljševiške revolucije. Obvintni so imeli za Robinsa dolgo vrsto vprašanj o takratnih razmerah v Rusiji, toda sodnik je zavrgel vse vprašanja zagovornikov.

Ko je pozneje zadeva pričela pred vrhovno zvezno sodiščem, sta sodnika Brandeis in Holmes, ki sta podala razsodbo manjšine, zapisala slednje besede: "Obžalujeva, ker ne moreva najti ostrejših besed za odsodbo postopanja nizjega sodnika v tem slučaju. Iz sodnih zapisnikov je jasno, da so bili obsojeni oropani vseh pravic, ki jim gredo po ustavi. Obsojeni so imeli ravno toliko pravice deliti dotedne letake med ljudi, kar ima zvezna vlada pravico tiskati in deliti ustavo Združenih držav".

"Napačno je," je vztrajal konzervativni Burke.

Zdaj je Blanton zakričal: "Vi ste lažnivec."

"Vi ste proklet lažnivec," je odgovoril Burke.

Ko je bila provokacija izvršena, da je Blanton še spoznal, kako je piščil sršen.

"To ni napačno," je zakričal Blanton in skočil na noge, kot da ga je piščil sršen.

"Napačno je," je vztrajal konzervativni Burke.</p

DOPISI.

PROSVETA

GLASILLO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglasov po delavcih. Kopij se ne vredi.

Narodna: Zadnjene druge (izven Chicago) \$5.00 na leto. \$1.50 za pol leta in \$1.25 za tri meseca; Chicago \$6.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.50 za tri meseca, in na končnino \$8.00.

Naslov na vas, kar ima sliko z listom:

"PROSVETA"

2057-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Society.

Owned by the Slovene National Society.

Advertising rates on application.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

2057-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

Datum v obiskovanju n. pr. (Sept. 30-31) poleg valjne imene na naslovu napisani, da vam je v tem dočasnem poteku naročilna. Ponovite jo pravno, da so vam ne ustvari list.

PEKOVSKIM PODJETNIKOM GRE TRDA.

Od kar so razni Schulzeji, Wardi in drugi potrustjanili pekovsko obrt, so pekovski podjetniki bili prepričani, da so nepremagljivi. Svoje pekarne so opremili z najmodernejšimi stroji, tako da so lahko vzeli v delo delavce, ki so prejšnji dan kopali jarke ali pa mešali beton in niso še nikdar videli od znotraj pekarne.

Ce bi bil uspeh delavske stavke res odvisen samo od strojev in delavcev, tedaj bi se sanje pekovskih trustovcev uresničile. A v stavki odločujejo še drugi faktorji in ne samo stroji in delavci. Ta faktor je delavska solidarnost vseh delavcev ne glede na to, kaj delajo ali kaj je njih poklic.

V Chicagu traja že precej časa stavka v pekovskih podjetjih. Veliko malih in velikih podjetnikov je že podpisalo pogodbo z organizacijo pekovskih delavcev. Nekaj najbolj trmoglavlje pekovskih trustovcev pa še noče odnehati od boja. S profitarnim in oplenjevanjem konzumentov so krušni trustovci položili precej lepih tisočakov v svoje blagajne, ki jim zdaj služijo za boj proti organizaciji pekovskih delavcev. Zanašajoč so na svoje zvrhane denarnne možnosti in da delo lahko izvršujejo s pomočjo strojev navadni delavci, ki niso še nikdar delali v pekarnah, so prideli boj v trdnem prepričanju, da v par tednih popolnoma zmaga.

Zelo trdovratni so Schulzevi interesi. Ne odnehamo napram organiziranim delavcem, je parola teh interesov. Ali ti interesi so pričeli zdaj občutiti, da zvrhna denarna možnost ne zmora vsega. Iz Detroita in drugih mest, v katerih Schulzevi interesi ponujajo produkte iz svojih pekovskih tovarn na prodaj, prihajajo glasovi, da ravnatelji, ki vodijo tovarne teh interesov zvedavo povprašujejo, zakaj se ne proda več toliko produktov kot ponavadi in zakaj je vse organizirano delavstvo tem interesom nasprotno. Sedaj zastopniki delavstva pojasnjujejo tem ravnateljem, da so že večkrat vprašali Schulzeve interese, zakaj so sovražni pekovskim delavcem, a niso še nikdar prejeli odgovora na svoja vprašanja.

Ravno tako je prišel v javnost glas, da je dne 16. septembra prevzela Freihofer Baking kompanija znano Schulze Baking kompanijo v Chicagu. Freihofer Baking kompanija je poznana kot nasprotnica organiziranega delavstva in ima svojo največjo tovarno za izdelavo peciva v Philadelphia. Vzroki, zakaj se je ta transakcija zgodila, niso znani, ker privatni bizniški interesi ne obečajo svojih tajnosti na veliki zvon. Lahko se pa reče, da je transakcija v tem zvezi s stavko pekovskih pomočnikov. Freihoferjeva kompanija se bo kmalu prepričala, da ne bo nič več dosegla kot Schulzejeva kompanija, katera tovarno je prevzela.

Solidarnost vseh delavcev je tista skala, ob kateri so si trdovratni in trmoglavlji privatni bizniški interesi že večkrat razbili svoje glave. Spoznali so, da z glavo ne morejo skozi zid, in odnehalo so, ko so prišli do spoznanja, da je delavska solidarnost močnejša od dobro rejene podjetniške denarni možnosti, ko so opazili, da se je ta dobro rejena denarna možnost pričela manjšati, ker se jo oprtljivo sušica.

KAKO LEZE NAPREDEK!

Hud in težak je bil boj delavstva, da je prva država sprejela zakon za zavarovanje proti poškodbam in nesrečam. Prvi tak zakon je bil sprejet v letu 1908 za Distrik Kolumbije, kanalski pas in teritorije. Preje so bili v nekaterih državah odškodninski zakoni sicer v veljavi, ki pa niso mnogo koristili delavcu, ker je moral dokazati, da ni bila njegova krivda, če je ponesrečil. Zakon, ki ga je sprejel kongres v letu 1908 je služil drugim državam za zgled. Tedaj je bil prebit. Take zakone so pričele sprejemati tudi druge države, ki pa niso povsod enaki. Letos sta sprejeli državi Arizona in Missouri odškodninski zakon, tako da ima zdaj šest in štirideset držav odškodninski zakon. Še dve državi nimata odškodninske postave.

Od leta 1908 je pričelo torej resno gibanje v vseh državah za odškodninsko postavo. Po pridobitvah po tem letu in v tem oziru lahko sodimo, kako hitro leze napredki. Najhuje je izvojevati prvi uspeh. Kadars je uspeh tukaj, tedaj gre ložje in hitreje naprej.

PROSVETA

**STVARA RAZVAJALI SVE
MLEKA VSI NA SVETU.**

**KAKO IZJAVLJAVAJO DELAVCI
SAMI.**

Novi predsednik organizacije pri-
stanišnih delavcev je "šedov"
gospodar.

New York, N. J. — Uradniki
prirodnih družb in odborniki
organizacije pristanišnih delav-
cev International Longshoremen's
Association, so izjavili, da je ne-
avtorizirana stavka pristanišnih
delavcev kondača. Na stotine in
stotine pristanišnih delavcev se
si vrnilo na delo in si izjavljajo
da stavka ni kondača, hajti več,
za je odkonila ponudbo paro-
nudiški družbi. Ti delavci pravi-
jo, da so bili prodani, da se iz-
ravnava stavka, ko se odborniki or-
ganizacije izjavili, da je znižanje
merde sprejet.

Delavci delje izjavljajo, da so
v dveh letih vplačali v organizacijo
\$270,142.91, organizacija je
pa potrošila \$269,081.12. Dalje ob-
javljajo, da je T. V. O'Connor,
novi predsednik njih organizacije,
in zdaj član plovbenega odbora,
lastnik avtomobila, ki je bil
uplenjen s \$5,000 denarja organi-
zacije; poleg svoje letne plače
\$5,000 kot predsednik, je prejel
\$9,751.82 za troške v dveh le-
tih.

Voditelji teh stavkuječih pri-
stanišnih delavcev izjavljajo, da
je predlog za znižanje merde od
20 na 65% na uro zavrglo enajst
lokalnih organizacij pristaniš-
nih delavcev, za predlog je glasovo-
valo le devet organizacij, pet or-
ganizacij pa ni glasovalo. Navdih
temu, da je glasovanje tako kon-
čalo, pravijo stavkarji, so imeli
odborniki organizacije pogum iz-
reči, da je bila ponudba paro-
nudiških privaten interesov spre-
jeta.

**KAKO SODLIJO SENATORJI O
KUKLUKSOVCIH.**

New York, N. J. — Narodno
drusštvo za napredek zamorskega
ljudstva je razposlalo senatorjem
pisma, v katerih jih prosi, da iz-
rečjo svojo sodbo o kukluksov-
cih.

Odgovorilo je sedem senatorjev,
med katerimi so senator Capper
iz Kansasa, Sutherland iz West
Virginijske, Walsh iz Massa-
chusettisa, Calder iz New Yorka,
New iz Indiane, Poindexter iz
Washingtona in Willis iz Ohije.

Senator Capper pravi: "V tej
deželi ni prostora za organizacijo,
ki se poslužuje ekspedicij, da iz-
ziva družbo in izvaja sama po-
stave... Metode Ku Klux klana
naj se ne trpe trenutek."

Senator Sutherland je izjavil,
da je organizacija kukluksovev
nevarna ljudski svobodi.

Senator Walsh je pisal: "Če
sem pravilno informiran... Te-
daj jo (organizacijo) smatram za
neameriško in kot nevarnost za
svobo naših svobodnih na-
prav."

Senator Calder meni, da je na-
sprotnik vsake organizacije, ki
skupa obudiči verska ali plemen-
ska sovraštva.

Senator Poindexter je pisal:
"Nobena tajna organizacija te vr-
ste, o kateri se govori, ustanovljuje,
da se udeleži aktivno izravnave
ve političnih in socialnih vprašanj,
ne more obstati, ne da bi zabred-
la v nasilju in da ne bi izvedla
slabih činov. Društvo je popolno-
ma v protislovju z obotajčenim
principom vlade po javnih agen-
cijah, ki so kontrolezne z ljud-
skim glasovanjem. Ne motim se
če pravim, da ho ta izredna orga-
nizacija razpuščana."

Senator New je opozoril na
fakt, da začedoma govor, da je
Ku Klux Klan hotel vladati z u-
strahovanjem, grožnjami in pla-
šenjem.

Tako izjave je prejelo Društvo
za napredek zamorskega ljudstva
te od drugih senatorjev in kon-
gresnikov.

Poljska je zadovoljna z razde-
jivo življem.

London, 19. okt. — Brzojavka
iz Pragi sporoča, da je poljska
vlada odobrila odlok lige narodov
za razdele Gornje Šlezije. Poljski
vnajni minister je obve-
stil angleškega poslanika v Pra-
gi, da bo Poljska kooperirala v
izravnjanju šelskih homatij, ki so
nastale vedo rasizmata delata.

**PRIJATNI BIZNIŠKI INTERESE
SI PRIPOROČAJU IMPERIJU
LISTONI DAVONI SISTEM.**

Washington, D. C. — V glav-
nem mestu so se zbrali zastopni-
ci privatnih bizniških interesov z
namenom, da se priporoči davč-
ni sistem, ki ima za vzorec impe-
rijskih sistemu Evrope.

Po načrtu so ameriške korpo-
racije prete dohodinskega, kor-
poracijskega in drugega davka,
ki imajo osmdeset odstotkov
svojega posla v tujemestvu.

To je del nove davčne predlo-
ge, ki je bila sprejeta v zbornici
in je načrtela na razne klici v se-
natu, dasiravno so pričakovali, da
pojdje vse gladko v senatu.

Nova davčna predloga prekli-
čuje davek na nadprofit, ali veli-
ki biznis ni zadovoljen s to pri-
dobjitvijo, ampak želi, da je prost
ves davkov.

Predloga dovoljuje in tudi pod-
pira veliki ameriški biznis, da iz-
koristi delavsko moč v tujemestvu,
ki je poenot, obenem pa pri-
čakuje, da branita njegove inte-
rese ameriške mornarice in ar-
mada, ne da bi bilo velikemu biz-
nisu treba kaj prispevati k tro-
škom.

Zagovorniki visoke colnine so
podporniki tega načrta. Ako bo
sprejeta izjema, tedaj lahko veli-
ki biznis izkoristi na miljone ki-
tajskih kulijev, ki delajo skoraj
zaston, in spravi lahko profit, od
katerega mu ne bo treba placati
davka, ameriška mornarica in ar-
mada hosta pa pripravljeni na
njegov poziv braniti ameriško
lastnino.

Veliki biznis bo iskal trge za
produkte, ki jih izdelajo kulji. Ali
če Amerika sprejme visok
tarif za produkte iz tujemestva,
tedaj bodo ti narodi vračali ena-
ko z enakim. To bo pa zopet za-
delo kuljske proekte velikega
ameriškega biznisa. Zaradi tega
je tudi naenkrat nastal moč, da
je treba varovati koristi ameri-
ških delavcev pred obubožanimi
evropskimi delavci.

**PROHIBICIJSKI "KRIMI-
NALNI SLUČAJI."**

Washington. — Zvezna sodišča
imajo v tem letu toliko opraviti
v zbornici, ki ne znajo pi-
šati in citati v katerem jasnu. Zaradi tega so uvrščene te osebe
med analfabete.

Zelo zanimiv pojav v zadružni-
štvu je kooperativna medicinska
klinika v Haagu na Holandskem.
Klinika je lastnina 180,000 članov,
ki imajo za pet centov mesечно
vso zdravniško, ranocelinško in
zobozdravniško oskrbo od stava
večih zdravnikov, ki obiskujejo
člane tudi na domu, če je treba.

Na Danskem je skoraj vsakdo
član te ali one zadruge. Nikjer ni
zadružništvo tako razvito kakor
na Danskem, zato pa je Danska
tudi najbolj civilizirana država v
Evropi, kar se tiče kulture in go-
spodarske blaginje.

Nenčija je presenetila zadruž-
niški kongres. Nemčija je bila pre-
magana v vojni — toda, ne na
duhu. Ako bodo Nemci tako ener-
gični nadalje kakor so teh par let
po vojni, bodo kmalu prvi, kar se
tiče zadružništva. Kooperativna
drustva v Nemčiji so evetela med
vojno, od leta 1918 pa beležijo ne-
verjetno lep napredok. Zadruga v
Hamburgu je pred nekaj meseci
kupila veliko klavnicico, katere ni
več mogel nadvladati prejšnji
lastnik in vojni profitar. Kooper-
ativa ima 160 prodajalnic, več sto
stanovanjskih hiš za delavce, 35
avtoomobilov, 50 čolnov in več to-
varn. Zadruga v Berlinu je še na
boljšem. Berlinska zadružna peka-
rija da po 100,000 hlebec v kruhu
dnevno, in sicer kruha iz čiste
moke, ne pa iz kakršne zmesi ali na-
domestila.

Po izjavi Frank J. Schnorbusa,
poslovnega odbornika Trenton-
skih federaliziranih rokodelcev, je
glasovalo devet in devetdeset od-
stotkov udružencev za stavko, ki
so bili navzoči na seji. Tako gla-
sovanje se zdaj vrši povsod na
postajah in križkih peščenjakih
zeleznice. Ko bo glasovanje
dokončano, predlože se enkrat
družbi, da uvažuje željo železni-
ških delavcev. Tedaj bo stavka
uvaževanje, tedaj bo stavka
proglasena nekega dne v novem-
bru.

H. G. Wells pride v Ameriko.

London, 19. okt. — Znameniti
angleški pisatelj in zgodovinar H.
G. Wells je danes odpotoval s
parnikom "Adriatic" v Združenje
države. Wells obiseže razoprežite
konference kot poročevalce
na raznih listov.

Atentat na Scheidemann.

Berlin, 19. okt. — Filip Scheide-
mann, vedja večinskih socialistov
in prvi ministri predsednik
nemške republike, je bil včeraj
nemškega nekega napadača, ki je stre-
jal nanj v Ludenscheidu na West-
falikem. Kroglo so šle mimo. Pet
osob je bilo arretiranih.

Zadržane gibanje v Evropi.

(Agnes D. Warbasse, Federated
Press.)

Washington, D. C. — V glav-
nem mestu so se zbrali zastopni-
ci privatnih bizniških interesov z
namenom, da se priporoči davč-
ni sistem, ki ima za vzorec impe-
rijskih sistemu Evrope.

Po načrtu so ameriške korpo-
racije prete dohodinskega, kor-
poracijskega in drugega davka,
ki imajo osmdeset odstotkov
svojega posla v tujemestvu.

To je del nove davčne predlo-
ge, ki je bila sprejeta v zbornici
in je načrtela na razne klici v se-
natu, dasiravno so pričakovali, da
pojdje vse gladko v senatu.

Bazel, Švica. — Mednarodni za-
držniški kongres, ki je bil pred
kratkim tu zaključen, je pokazal
velik napredek kooperativnega
gibanja po vsem svetu. Navzočih
je bilo 1200 delegatov in 25 držav.
Slovenski sentiment med delegati je
bil, da kooperativna podjetja ne
samostojno načrtujejo vlastne
politične in gospodarske spro-
megave v raznih državah.

London, 19. okt. — Ministrski
predsednik Lloyd George je včeraj
nazzanil v parlamentu imena
delegatov, ki bodo zastopali Veliko
Britanijo na razročitveni
konferenci v Washingtonu pri-
hodnjem mesecu. Delegati so Lloyd
George, Arthur Balfour in lord
Lee Farham; sir Auckland Geddes
je namestnik za slučaj, da je
kateri imenovan delegat zadržan.
George je rekel, da odpo-
tuje v Ameriko kakor hitro mu
bodo dopuščali državni in javni
posli.

Družbeni odbor:

Upravni odbor:

Predsednik Vilmos Caldar, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

POROČNI ODBOR:

John Underwood, predsednik, 425 May St., Springfield, Ill., Martin Schlesinger, Box 202, Cincinnati, Ohio, John Mathew Turc, talnik zadružne zbirke Paul Berger, glavni gospodar.

MEĐUNARODNO OKROGLJE: Paul Berger, predsednik, 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

EVROPSKO OKROGLJE: Jacob Ambrust, Box 202, Mezon House, Pa.

ASIJANSKO OKROGLJE: Anton Šuster, Box 104, Great Neck, N.Y., Leo Kuhn, Box 345, Gilbert, Minn., za severozapad.

Nadzorni odbor:

Matt Petrović, predsednik, 267 E. 149th St., Cleveland, Ohio, Jacob Ambrož, 412 Pierce St., Waukegan, Ill., Peter Bernik, 2152 S. Harding Ave., Chicago, Ill.

Tiskovni odbor:

Vilmos Caldar, John Underwood in Matt Petrović.

Združitveni odbor:

Predsednik Frank Aleč, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

ODGOVORNII UREDNIK "PROSVETA": Jalo Kavčič.

ZDRAVEVNE ZDRAVNIKE IN STVARI, ki so tukaj v članku navedeni, so tudi takole: VSA PFERDE: ki so navedeni na temi gl. predsednika in načrtov: Predsednik S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADREVE V ZVEZI Z BLAGAJNIČKIMI POJLJ so navedeni na načrtov: Blagojnik S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse navedeno glede podprtosti v gl. izdruženemu članku so načrtov: M. Petrović, predsednik zadružne zbirke.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov: John Underwood, Matt Petrović, predsednik, S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov: Predsednik S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov: John Underwood, Matt Petrović, predsednik, S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov: Predsednik S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov: John Underwood, Matt Petrović, predsednik, S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov: Predsednik S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov: John Underwood, Matt Petrović, predsednik, S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov: Predsednik S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov: John Underwood, Matt Petrović, predsednik, S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov: Predsednik S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov: John Underwood, Matt Petrović, predsednik, S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov: Predsednik S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov: John Underwood, Matt Petrović, predsednik, S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov: Predsednik S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov: John Underwood, Matt Petrović, predsednik, S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov: Predsednik S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov: John Underwood, Matt Petrović, predsednik, S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov: Predsednik S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov: John Underwood, Matt Petrović, predsednik, S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov: Predsednik S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov: John Underwood, Matt Petrović, predsednik, S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov: Predsednik S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov: John Underwood, Matt Petrović, predsednik, S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov: Predsednik S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov: John Underwood, Matt Petrović, predsednik, S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov: Predsednik S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov: John Underwood, Matt Petrović, predsednik, S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov: Predsednik S. N. P. J., 2657-28 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi predstavniki načrtov odborov na načrtov

